

Tek Parti İktidarında Burdur'da İdari Alanda Yapılan Düzenlemeler (1923-1950)

Bilal Tunç*

Özet

İlkçağlardan itibaren önemli bir yerleşim alanı olan Burdur 1391 tarihinde Yıldırım Bayazıt tarafından Osmanlı devletinin sınırlarına dâhil edilmiştir. Bu tarihten itibaren Burdur, Osmanlı için önemli yerleşim merkezlerinden birisi konumuna gelmiştir. Osmanlı devletinin kuruluş döneminde mezkûr yer, Anadolu'ya bağlı Hamit adındaki sancağın merkezi birimlerindedir ve son derece küçük yerleşim alanıdır. 15. Yüzyıldan itibaren önce liva, sonra sancak en son olarak da tek parti döneminde vilâyet yapılan Burdur'da çeşitli tarihlerde idari alanlarda çok sayıda yenilikler ve düzenlemeler yapılmıştır. Tek Parti Döneminde Burdur'da İdari Alanda Yapılan Düzenlemeler (1923-1950) adlı çalışmadaki amaç, Türkiye'de Cumhuriyet'in kuruluşundan 1950'ye kadar geçen süre içerisinde vilâyetteki idarî değişimleri kapsamlı bir biçimde bilimsel veriler ışığında ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada yöntem olarak Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi belgeleri, Resmî Gazete yayınları ve Türkiye İstatistik Kurumu olmak üzere; araştırma ve inceleme eserlerden faydalanılmış ve bilimsel metotlar temel alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Burdur, Cumhuriyet, Düzenleme, İdari Yapı.

Regulations Made in the Administrative Area in Burdur under the Single Party Period (1923-1950)

Abstract

Burdur, which has been an important settlement area since the early ages, was included in the borders of the Ottoman state by Yıldırım Bayezid in 1391. Burdur had become one of the important settlement centers for the Ottoman Empire From this date. This area had been the central unit of the sultan named Hamit of Anatolia during the foundation period of the Ottoman state and it was a very small residential area. Many innovations and arrangements were made in administrative areas in various periods in Burdur, which was first made from the 15th century to the city of liva, then to sanjak and finally to the province. In this study, the administrative changes in the Burdur were handled extensively from 1923 to 1950. This work was created mainly archive records, Official Gazette and TSI data and by research and investigation works.

Keywords: Burdur, Republic, Regulation, Administrative Structure.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, btunc@agri.edu.tr (ORCID ID: 0000-0001-5361-8494).

(Makale Gönderim Tarihi: 01.07.2018; Makale Kabul Tarihi: 19.09.2018)

Giriş

Türkiye'de tek parti iktidarı olarak adlandırılan süreç, Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1923 yılından 1950'ye kadar devam eden 27 yıllık iktidarını ihtiva etmektedir. Bu dönemde iktidarda olan parti Cumhuriyet Halk Partisi'dir ve adı geçen siyasi yapı, ülkedeki iç ve dış siyasi, toplumsal ve ekonomik gelişmelerin neden olduğu ideolojik değişim ve dönüşüm sürecinde etkili olan güçtür¹. Bu dönemde vilâyetlerin idari yapılarında bazı düzenlemeler ve değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan birisi de Burdur vilâyetidir.

Bilindiği üzere teşkilatlanma denilen olgu, vilâyetlerin idari yapısıyla şehirlerin, kırsal alanların, ülkelerin ve kentlerin tüm iktisadi-sosyal "sistemini incelenmesini" içeren bir kavramdır². İllerde ve bunların alt birimlerinde (ilçe, bucak, mahalle ve köy) yapılan düzenleme ve değişiklikler bu kapsamda olmaktadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren Burdur'da idari alanda birçok düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Söz konusu düzenlemeler genel olarak ilçelerin ve bucakların yapılarında yapılmıştır³.

Burdur ili Akdeniz Bölgesi'nde yer alan vilâyetlerden birisidir. İlin coğrafi yapısı şöyledir: Burdur ilini; doğu tarafından Isparta ili merkez kazası, kuzeydoğu bölgesinden Keçiözü ilçesi ve güneydoğu kısmından Sütçüler adlı kaza çevrelemektedir. Bunun dışında buranın kuzeyini Afyonkarahisar'ın Başmakçı ilçesi oluşturmaktadır. Son olarak Burdur'un kuzeybatıyla batı kısmını Denizli vilâyetinin ilçeleri olan Acıpayam, Serinhisar ve Çardak kazalarıyla vilâyetin güneydoğu cenahında Denizli ve Antalya illeri tekvin etmektedir⁴.

1391 tarihinde Osmanlılar tarafından fethedilen Burdur'da 1478 tarihi itibarıyla toplamda beş adet mahalle bulunmaktadır ve söz konusu yerlerin dördünde Müslümanlar dışında ise Hristiyanlar yaşamaktadır. Bu tarihten yaklaşık olarak 150 yıl sonra yani 1522 yılında Burdur'un yerleşim yerlerinin sayısı artmış ve buralardaki hane sayısı da 238 gibi büyük bir sayıya erişmiştir.

¹ Kemal H. Karpat, *Türk Demokrasi Tarihi*, (Çev. Emine Eroğlu), Timaş Yayınları, İstanbul 2010, s.51; Tevfik Çavdar, *Türk Demokrasi Tarihi (1839-1950)*, İmge Kitabevi, Ankara 1989, s.305; Feroz Ahmad, *Modern Türkiye'nin Oluşumu*, (Çev. Yavuz Alogan), 11. Basım, Kaynak Yayınları, İstanbul 2012, s.18; Erik Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, (Çev. Yasemin Saner Gönen), İletişim Yayınları, İstanbul 2000, s.242-257.

² İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, 3. Baskı, Ankara: Cedit Neşriyat, 2008, s.17.

³ Bilal Tunç, Cumhuriyet Döneminde Ayaş İlçesinin İdari Yapısı ve Nüfusu, *İnsan ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7/2 (2018), s.1424.

⁴ Bayram Çetin, "Burdur Kent Coğrafyası", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2007, s.4.

Mezkûr yılda Burdur adlı alanda bulunan en büyük mahallelerden birisi olan Cami adlı mahallenin 113 adet hanesi vardır ve Cami, bu yönüyle buranın en büyük yerleşim birimlerinden birisi konumundadır. 16.yüzyıla ait tahrir kayıtlarından Burdur'un geçen süre içinde nüfus artışına bağlı olarak daha da genişlediği ve yerleşim yeri sayısının da 379 çıktığı anlaşılmaktadır. Önceki dönemde yer alan mahalle ve köylere ilave olarak Değbahane Mahallesi, Mehmet Kethüda Mahallesi, Demir Mescidi Mahallesi, Karagöz Mahallesi, Mescidi Mahallesi, Nurullah Çelebi Mahallesi adlarında başka yerleşim birimleri de teşekkül ettirilmiştir. Mezkûr birimler arasında bulunan Değbahane adlı yer, bugün Tabakhane mahallesi olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca Osmanlı'nın son dönemleri olan 19. yüzyılda yapılan yeni bir idari düzenlemeyle birlikte bazı sancaklar bölünerek daha küçük kapsamlı yapılar oluşturulunca Hamit adlı sancak da bölünmüş ve bölünme sonucu teşkil ettirilen idari birimler arasında Burdur da yer almaktadır. Bu düzenlemeden hemen sonra adı geçen yeni sancağın Konya'ya bağlanması ve merkezinin de Burdur kasabasının olmasına karar verilmiştir⁵.

1843 yılı kayıtlarına göre, Burdur'un 19 adet mahallesi ve 20 adet de köyü bulunmaktadır⁶. 1871 yılına kadar Konya vilayeti Hamit Livasına bağlı bir kaza olan Burdur'un 1871 tarihli Vilayet Nizamnamesi'nden sonra statüsü livalığa yükseltilerek Âsikaraağaç ile Tefenni kazaları Burdur livasına bağlanmasına karar verilmiştir. Bu tarihe kadar bir kaymakam tarafından idare edilen Burdur kazası artık mutasarrıflar tarafından idare edilmeye başlamıştır⁷. Bu durum, sancağın idari açıdan ne denli mühim bir konuma geldiğini belgeler ışığında ortaya çıkarmaktadır. Burdur, söz konusu durumunu günümüze kadar sürdürebilen iller içerisinde yer almaktadır.

İdari yapı bağlamında 20. yüzyılın hemen başlarında Burdur sancağı alan ve nüfus bakımından daha da büyümüş ve sadece merkez birime bağlı 3 adet nahiye ve 33 adet köye sahip sancaklara oranla daha büyük bir konuma gelmiştir. Dönem itibarıyla Burdur Merkez kazasının nahiyeleri sırasıyla Ağlasun nahiyesi, Bucak nahiyesi ve Kemer nahiyesidir. Aynı şekilde bu tarihlerde Burdur merkezinde toplam olarak 3.464 tane yerleşim yeri mevcuttur. Kurtuluş Savaşı yıllarında Burdur Merkez ilçe ve bağlı alanlarda

⁵ Metin Tuncel, "Burdur" Maddesi, İslam Ansiklopedisi (İSAM), c. VI, İstanbul, 1992, s. 426-428.

⁶ Hasan Kür, "210 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Burdur Kazasının İdari, Sosyal ve Ekonomik Yapısı (H.1255-1261/M.1839-1845)" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2008, s.15.

⁷ Ferhat Akyol, "Milli Mücadele Döneminde Burdur (1918-1922)", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2015, s.4.

genel olarak 11.302 tane ev vardır⁸. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ise Burdur livası, bağımsız bir vilâyet haline getirilmiştir⁹. 1923 yılında da Cumhuriyet'in ilanı ile yeniden ele alınan mülki teşkilatlanma doğrultusunda Burdur'un vilâyet yapılmasına Bakanlar Kurulunca karar verilmiştir¹⁰. Vilâyet olduktan sonra Burdur'un idari yapı ve teşkilatlanmasında birçok yeni düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu çalışmalar, aşağıda tarihsel bir metodoloji halinde verilmeye çalışılmıştır.

I. Cumhuriyet'in İlanından 1940 Yılına Kadar Burdur'da İdari Alanda Yapılan Düzenlemeler

Burdur'da idari alanda yapılan çalışmalarla alakalı Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi belgelerine yansıyan ilk vesika 18 Haziran 1920 tarihine aittir. Bu tarihe kadar bir liva olan Burdur, bağımsız bir sancak haline getirilmiştir¹¹. İkinci önemli belge ise, 29 Eylül 1923 tarihinde Burdur'da 14 Nisan 1921 tarihinden itibaren uygulanan sıkıyönetimin kaldırılmasıyla ilgilidir. Burdur'la birlikte Denizli, Dinar, Sandıklı, Isparta, Uluborlu ve Eğridir'de uygulan sıkıyönetimin uygulaması tümüyle kaldırılmıştır¹². Bu düzenlemenin hemen ardından 2 Aralık 1923'te Burdur Valisi Suat Bey görevinden azledilmiş ve yerine Ergani Madeni Eski Mutasarrıfı olan Faik Bey atanmıştır¹³. Bu belgeler, Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Burdur vilâyetinde idari manada bazı düzenleme ve yeniliklerin olduğunu göstermektedir. Bunun dışında, 1927 yılı verilerine göre Burdur'un başta Merkez kazası olmak üzere üç adet kazası bulunmaktadır. Garbi Anadolu Mintikasında yer alan (sahil bölgeleri hariç) Burdur'un ilçeleri şunlardır: Merkez, Bucak ve Tefenni¹⁴. Ancak daha sonraki dönemlerde teşkilat alanında yapılan yenilikler ve değişiklikler bağlamında Burdur'un idari birimleri artmaya başlamıştır.

Bilindiği üzere, Burdur Türkiye'nin ilk vilâyetlerinden birisidir. 1923 yılında vilâyetler kanuna göre bütün vilâyetlerde valilikler kurulmuştur. Bunlardan

⁸ Ali Rıza Gönüllü, Milli Mücadele Döneminde Burdur (1919-1922), *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 27 (2010), s.591-592.

⁹ BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:1.4.5; Ali Rıza Gönüllü, Milli Mücadele Döneminde Burdur (1919-1922), s.593.

¹⁰ Ümmügülsüm Candeğer, "I. Dünya Savaşı'ndan Cumhuriyet'in İlanına Burdur ve Çevresi ve İz Bırakanları", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, 2014, s.27.

¹¹ BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:1.4.5.

¹² BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:7.34.20.

¹³ BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:8.42.1.

¹⁴ Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet Merkezi İstatistik Müdüriyeti Umumiyeti, *Türkiye Nüfusu Umum Nüfus Tahrihi, 28 Teşrin Evvel 1927*, Türk Ocakları Merkez Heyeti Matbaası, Ankara, 1928, s.13.

birisi de Burdur Valiliğidir. Ancak bu dönemlerde Burdur'da tam teşekkülü bir belediye başkanlığı teşkilatı bulunmamaktadır. Bu eksikliği tamamlamak amacıyla Burdur Mebusu Hüseyin Baki tarafından 1926 yılında Meclis'e bir önerge verilmiştir¹⁵. Bu önergenin hemen akabinde 1927 yılında Burdur'da Belediye Başkanlığı oluşturulmuş ve belediye başkanının atanması da hemen yapılmıştır. Ayrıca bu düzenlemeden sonra 26 Aralık 1930 tarihinde Burdur Belediyesi Meclisi tarafından alınan karar gereği Burdur Belediye Başkanlığına Fahri Bey atanmıştır¹⁶.

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde Burdur vilâyetinin teşkilatlanmasıyla alakalı Resmi Gazetede yer alan ilk bilgiler 1930 yılına aittir. Söz konusu düzenleme şudur: Vilâyetin merkez kazası dâhilinde yer alan yerlerle Bucak ilçesinde bulunan yerlerin büyük bir kısmının tahrirleri tamamlanmıştır¹⁷. Yani çok sayıda arazinin tapusu çıkarılarak araziler konusunda vatandaşlar arasında oluşabilecek birçok sorun çözümlenmiştir. Esasında Türkiye'de tapu kadastro alanındaki en kapsamlı çalışmalar Demokrat Parti döneminde olmuştur, ancak tek parti yönrtiminde bu anlamda bazı çalışmalar vardır. Söz konusu duruma Burdur'daki çalışmalar örnek olarak gösterilebilir. Bu kapsamda, Burdur'un merkez ilçesi başta olmak üzere nahiyeye, köy ve mahallelerin bazılarının teşkilat yapıları yeniden düzenlemeye tabi tutulmuştur. Örneğin 28 Haziran 1934'te Bucak kazasına bağlı Halebi köyü, bu ilçenin sınırlarından alınarak aynı vilâyetin Merkez ilçesi sınırlarına dâhil edilmiştir¹⁸. Bu tarihlerde Tefenni kazasının da diğer ilçeler gibi üç bucağı vardır ve bunlar Armutlu, Çavdar ve Karamanlıdır. Mezkûr üç bucakta toplamda 35 köyü yer almaktadır¹⁹. Bunun dışında 1935 yılı verilerine göre, Burdur vilâyetinin toplamda 6.615 km² alana sahiptir. Söz konusu alanın ilçelere dağılımı ve km² alana düşen kişi miktarı aşağıda gösterildiği gibidir:

Burdur Merkez İlçesinin toplamda 2000 km² alanı vardır ve bu alanda km² başına düşen kişi sayısı 24'tür. Bucak kazasının sahip olduğu alanın miktarı ise sadece 1.075 km²'dir. Burada coğrafi alana km² başına düşen kişi sayısı ise 17'dir. Burdur'un ilçeleri arasında coğrafi yer bakımından en büyük ilçe Tefenni'dir. Alan bakımından Merkez ve Bucak ilçelerinin toplam yerden daha fazla yeri olan adı geçen ilçe, toplamda 3.540 km²'lik bir yere sahiptir ve bu alanlarda km² başına 8 kişi düşmektedir. Bu da, Tefenni'nin Merkez ve Bucak

¹⁵ BCA, Fon Kodu: 30.10.0.0, Yer No:82.536.17.

¹⁶ BCA, Fon Kodu: 30.10.0.0, Yer No:134.964.4; Resmi Gazete, 12 Ocak 1931, Sayı: 1697, s.164.

¹⁷ Resmi Gazete, 16 Şubat 1930, Sayı: 1425, s.8717.

¹⁸ Resmi Gazete, 3 Temmuz 1934, Sayı: 2742, s.8740.

¹⁹ Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, 1935 Genel Nüfus Sayımı (Burdur Vilâyeti), İstanbul: Hüsnütabiat Basımevi, 1936, s.5-6.

kazalarına oranla çok daha az nüfus yoğunluğuna sahip olduğunu bir kez daha ortaya çıkarmaktadır.

1935 yılında Merkez, Bucak ve Tefenni ilçelerinde yer alan nahiyelerin ve köylerin sayıları şu şekildedir: Burdur Merkez kazasının Merkez, Çeltikel, Sertaş nahiyelerinde toplam olarak 73 adet yerleşim yeri yani köyü bulunmaktadır. Merkez, Kızılkaya ve Melli adlarında üç adet nahiyesi bulunan Bucak ilçesinin 36 köyü mevcuttur ve yerleşim yeri sayısı bakımından Merkez kazasından daha az köyü vardır²⁰.

İdari yapı ve teşkilatlanma durumu bağlamında 1935 yılı TÜİK verilerinden Burdur'da bazı yerleşim birimlerinin adının değiştirildiği anlaşılmaktadır. Bunun temel sebeplerinden birisi Türkiye'deki ulusallaşma politikalarıdır. İsimleri değiştirilen yerler arasında şunlar yer almaktadır: Bu arada ilk olan isim asıldır ve parantez içinde gösterilen de yeni isimdir. Bu bağlamda, Girmeği (Çamlık), Dağ (Boğaz), Kekez (Yeni Çiftlik), Hacı Hüseyinler (Elsaz), Kavaklı (Kavacık), Çatak (Kızılyaka)²¹. Görüldüğü gibi, 1935 yılında Burdur genelinde 6 adet yerleşim biriminin ismi tamamen değiştirilmiş ve söz konusu birimlere yeni adlar verilmiştir.

1936 yılına kadar Merkez, Tefenni ve Bucak olmak üzere üç adet ilçesi bulunan Burdur'a 1936 tarihinde yeni bir ilçe daha eklenmiştir. 19 Temmuz 1936 tarihinde 3012 Sayılı Kanunla kurulan Burdur vilâyetine mülhak Yeşilova ilçesine bağlı olan temel yerleşim birimleri ve bunların bağlı olduğu kaza ve nahiyeler şunlardır: Satırlar (kaza merkezi), Sırça köyü, Tahtalı, Horoz, Güney, Günay, Kara, Kütler, Kocaalan, Değirmen, Söğüt, Işıklar, Çeltik, Doğanbaba, Başkuyu, Burhaniye, Hayriye, Niyazlar, Bayhar, Çuvallı, Navlu, Kayadibi, Karaatlı, Sazak, Gencelli, Elden, Büyükkaya, Akça, Kaya, Ulupınar, Armutlu, Eğirdir, Alan, Dere, Karlı, Ovacık, Bayındır, Örumcek, Kürtköyü, Müslimler ve Yaralı. Söz konusu köylerin tamamı Eski Erle nahiyesi sınırları içinde yer almaktadır. Burdur Merkez nahiyesine bağlı olup Yeşilova ilçesine ilave edilen köyler ise şunlardır: Yassıgüme, Karaçam, Boğaz, Düğer, Yarı, Kaza ve Karakent. Son olarak Sertaş ve Karamanlı nahiyelerinden beş adet yerleşim yeri de adı geçen kazaya dâhil edilmiştir²². Mezkûr yerleşim yerleri şunlardan

²⁰ Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, 1935 Genel Nüfus Sayımı (Burdur Vilâyeti), s.6.

²¹ Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, 1935 Genel Nüfus Sayımı (Burdur Vilâyeti), s.5-12.

²² Resmi Gazete, 28 Temmuz 1936, Sayı: 3367, s.7002-7003.

müteşekkildir: Eynes, Gebrem, Bedirli, Badeli ve Mürseller köyleri²³. Bundan hemen sonra ise İmre köyü Burdur'un Merkez ilçesine bağlanmıştır²⁴.

Türk idare teşkilatı yapısında yapılan düzenlemeler bağlamında yeni bir idari birim tesis edildiği zaman bu birime yeni memurluklar tahsis edilmektedir. İlçelerin oluşumuyla birlikte bir hükümet konağı oluşturulur ve bu konağa çok sayıda müdüriyet ve diğer birimler bağlanır böylece tam teşekküllü bir kaymakamlık oluşturulmuş olur. Bu doğrultuda Yeşilova Kaymakamlığı tesis edildikten sonra bir kaymakamlık makamında bulunması gereken bütün yapılar tesis edilmiştir²⁵. Bu arada Yeşilova kazası teşekkül ettirildikten sonra bu kazanın teşkilat yapısında da birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda 13 Aralık 1936'da Burdur ilinin Merkez ilçesinin hudutları dâhilinde bulunan Cinbilli köyü, İnar köyü, Müslimler köyü, Kavacık köyü, Çardak köyü ve son olarak da Bek köyü Yeşilova kazasına dâhil edilmiştir²⁶. Böylece yeni ilçenin de alanı ciddi bir şekilde genişlemiştir şeklinde analiz edilebilir.

İdari alanda yapılan çalışmalar doğrultusunda bazen vilâyetlerin hudutları arasında düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Örneğin, Burdur vilâyetinin Yeşilova kazası Merkezine bağlı Sırçalı, Tahtalı ve Kurtlar Köyleri Denizli Vilâyetinin Acıpayam Kazası Merkez Nahiyesine bağlanmıştır²⁷. Bu durum, Cumhuriyet'in ilk dönemlerinden günümüze kadar devam etmiştir. Bilhassa bazı idari birimlerin farklı yerlere bağlanması ya da dâhil edilmesi söz konusu durumu açık bir biçimde göstermektedir.

II. 1940 Yılından 1950'ye Kadar Burdur'da İdari Alanda Yapılan Düzenlemeler

Yukarıda ifade edildiği gibi Burdur'da 1936'da yeni bir ilçe daha oluşturulmuş ve vilâyetin ilçe sayısı 4'e çıkmıştır. Bunun sonucu olarak vilâyetin nahiye ve köy sayılarında da değişiklikler olmuştur. Bu bağlamda, 1940 yılı Türkiye İstatistik Kurumumu verilerine göre Burdur'daki nahiyeler ve bunlara bağlı olan köylerin sayılarının yeni halleri aşağıda gösterildiği gibidir²⁸:

²³ BCA, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No:66.55.4.

²⁴ BCA, Fon Kodu: 30.11.1.2, Yer No:105.22.20.

²⁵ BCA, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No:109.43.1

²⁶ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:64.38.9; Resmi Gazete, 25 Aralık 1936, Sayı: 3491, s.7461.

²⁷ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:144.5.15; Resmi Gazete, 26 Şubat 1941, Sayı: 4744, s.533.

²⁸ Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *1940 Genel Nüfus Sayımı*, Devlet Basımevi, İstanbul, 1941,s.122.

1.616 km² coğrafi alanı bulunan Burdur Merkez ilçesinin km² başına düşen kişi sayısı 28'dir. Bu alanda genel olarak 3 adet nahiye vardır ve bunlar da Merkez, Çeltikçi ve Serhat'tır. 1935 yılında 2000 km² coğrafi alandan 1.616 km²'ye düşen nahiyede nüfusu yoğunluğu ise 24'te 28'e çıkmıştır. Bu da, ilçede nüfus artışının olduğunu göstermektedir. Bu arada nahiyelerdeki yerleşim yerleri sayılarında da değişiklikler olmuştur. 1940 yılı itibarıyla Merkez nahiyede 24, Çeltikçi'de 20 ve Serhat'ta ise 16 adet köy bulunmaktadır.

Burdur'un ilçeleri içerisinde alan bakımından en küçük olan yer Bucak ilçesidir. 1.075 km² alana sahip ilçede nüfus yoğunluğu açısından km²'ye 18 kişi düşmektedir. Diğer ilçe gibi Merkez, Melli ve Kızılkaya adlarında üç adet nahiyenin bulunduğu ilçede köy sayısına sahiplik bakımından nahiyeler arasında farklılıklar göze çarpmaktadır. Buna göre Merkez nahiyesinin 14, Kızılkaya'nın 13 ve son olarak da Melli'nin 15 adet köyü vardır. Toplamda da adı geçen nahiyede 45 adet köy vardır. Diğer ilçelerden birisi olan Tefenni ise coğrafi alan bakımından Burdur'un en büyük ilçesidir. 3.444 km² coğrafi alanın bulunduğu kazada km²'ye 9 kişi düşmektedir. Bu veriler, diğer ilçelere göre son derece azdır ve söz konusu nahiyede nüfus yoğunluğunun ne derecede az olduğunu da ortaya çıkarmaktadır. Merkez, Armutlu, Karamanlı ve Çavdar olmak üzere 4 adet bucak bulunan Tefenni'de ilçelerin sahip oldukları köylerin sayıları şu şekildedir: Tefenni Merkez 18, Armutlu 14, Çavdar 16 ve son olarak da Karamanlı'nın sadece 6 adet yerleşim yeri mevcuttur. 1936 yılında ilçe olan Yeşilova'nın sahip olduğu alan 1.700 km²'dir ve bu alana km² başına 14 kişi düşmektedir. Burdur'un Yeşilova dışındaki bütün ilçelerinde en az 3 adet bucak bulunmasına rağmen, adı geçen ilçede sadece 1 adet nahiye vardır ve Merkez nahiyesinin toplamda 62 adet yerleşim yeri bulunmaktadır²⁹. Bu arada 1930'lu yıllarda olduğu gibi 1940 yılında da Burdur'da isimleri değiştirilen yerler vardır ve bunlar arasında Yeşil (Yüreğli) ve Bayır (Bayındır) yer almaktadır³⁰.

Burdur'da 1930 yılında olduğu gibi 1940'lı yıllarda da tapu tahrirleri yani tapu ve kadastro faaliyetleri mevcuttur. Çok sayıda yerin tapulanmasının yapıldığı Burdur'da 1940 yılı ekim ayında da şu düzenleme yapılmıştır: Tefenni ilçesine bağlı olan Tefenni, H. Paşa, Bayramlar, Bunakbey köyü, Seyitler, Yuva, Bağçaözü, Manca, Ferisli köyü, Kayalı, İshak Köyü, Söğüt ve Anbarcık olmak üzere toplamda 14 tane köyde araziler ve binalar tahrir altına alınmıştır³¹.

²⁹ Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *1940 Genel Nüfus Sayımı*, s.123-124.

³⁰ Resmi Gazete, 26 Şubat 1941, Sayı: 4744, s.533.

³¹ Resmi Gazete, 30 Ocak 1942, Sayı: 5020, s.5019.

Yukarıda örneklerle gösterildiği gibi teşkilatlanma çalışmaları doğrultusunda vilâyetler arasında düzenlemeler yapıldığı gibi bazen aynı vilâyetin kendi birimleri arasında bazı değişiklik ve yenilikler yapılabilmektedir. Örneğin Burdur'un Yeşilova ilçesinin idari birimleri arasında yer alan İnar köyü, Cimbilli köyü, Karakent köyü, Boğaziçi köyü, Karaçal köyü, Yarı köyü, Yazı köyü, Yassigüme köyü ve Hacılar köyü Burdur'un Merkez ilçesi sınırlarına dâhil edilmişlerdir³². Söz konusu çalışmayla beraber Yeşilova ve Merkez kazalarının hudutlarında ciddi değişimler olmuştur denilebilir.

Tek parti iktidarında Türkiye genelindeki idari birimler içerisinde sayıları en fazla olanlar şüphesiz ki köylerdir. Ancak 1940'lardan itibaren bazı köyler içerisinde birtakım yeni mahalleler oluşturulmuştur. Böylece mahallelerin sayıları da artmaya başlamıştır. Örneğin Yeşilova kazasına bağlı Yaraşlı köyü içerisinde yeni bir mahalle teşekkül ettirilmiş ve aynı tarihte Navlı köyüne bağlanmıştır³³. Aynı şekilde, Burdur vilâyetinde yeni mahalleler oluşturulduğu gibi nüfus artışlarına bağlı olarak bazı köylerin bölündüğü ve yeni köylerin de teşekkül ettirildiği görülmektedir. Bu kapsamda, 11 Nisan 1942 tarihinde Bucak kazasının Melli nahiyesinin Elsan köyüne bağlı Dutalan Mahallesi müstakil bir köy haline getirilmiştir³⁴. Hemen akabinde ise, Merkez kazasının Sertaç adlı nahiyesinin köylerinden birisi olan Esenli, mahalle olarak bir bütün şekilde Böbekler köyüne dâhil edilmiştir³⁵. Bahsi geçen düzenlemeler, nüfus artışlarının idari yapıların statülerinin değişiminde ne kadar etkili olduklarını kanıtlamaktadır.

Resmi gazetenin ve Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nin verdiği bilgilere Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Burdur genelinde tapu ve kadastro çalışmalarına ara verilmeksizin devam edilmiştir. Bu doğrultuda 1942 yılı mayıs ayında tapu ve kadastro çalışmaları yapılan birimler şunlardır: Yayır köyü, Bayındır, Bedirli, Bademli, Başkuyu, Karaköy, Mürseller köyü, Güney, Horuz, Doğan, Aynel, Boğaziçi, Karaçal, Düden, Kavak, Alan, Akça, Anacak, Söğüt, Salde, Kırılı, Hayriye, Taşpınar ve Karagent³⁶.

Vilâyetlerdeki idari düzenlemelerde söz konusu vilâyetlere komşu sınırlarda bulunan yerlerin de yapıları dikkate alınmaktadır. Örneğin 1942 yılında Merkez kazası Çeltikçi nahiyesinin sınırlarında yer alan Yumrutaş köyü ile Isparta ili Eğirdir kazası arasındaki sınırlar yeniden düzenlenmiştir. Söz

³² BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:151.4.4; Resmi Gazete, 9 Şubat 1942, Sayı: 5028, s.2262.

³³ Resmi Gazete, 19 Mart 1942, Sayı: 5061, s.2482

³⁴ Resmi Gazete, 28 Nisan 1942, Sayı: 5094, s.2765.

³⁵ Resmi Gazete, 28 Nisan 1942, Sayı: 5094, s.2765.

³⁶ Resmi Gazete, 13 Temmuz 1942, Sayı: 5156, s.3334.

konusu düzenlemenin sebebi, mahkemelerin verdiği bir karardır³⁷. Bahsi geçen durum, idari değişikliklerde mahkeme kararlarının da etkili olduğunu göstermektedir.

1943 yılında Burdur'da üçüncü kişilere ait bazı alanlar devlet adına tahdit edilmiştir, yani sınırlandırılmıştır. Buna göre 4 Ocak 1943 tarihinde yapılan düzenlemeyle sınırlama kapsamına alınan yerler arasında şunlar bulunmaktadır: Bademağacı ile Mellidağ köylerinde bulunan ormanlık araziler, Kömürlü ve Payamlı Gediği mevkileri, Karaekse sıra ormanları, Kızılağaçdağı ve Kabaksuyu ormanları tahdit edilmiştir. Bunun dışında, Yükçukuru Boğazi mevkisi, Devekaşamağı, Deveci alanı, Topsarıncı'ta bulunan bazı köy arazileri bu kapsamdadır. Son olarak İlmelibük, İlmelik köşesi İlmelik burnu, Kıraç, Çağlıllı Yurtaltı, Katrancı Tepesi dibi, Cıgıl gediği, Katrancı Tepesi batısı, Gökalan, Akdere ağzı, Taşlı burun, Akdere boğazı, Günek yeri, Aykırıyol, Taşlıburun köşesi, Mercimek eteği, Yüksek yurt burnu, Dikyol, Gök kaya dibi, Gök kaya burnu, Antalya Burdur şosesi üzerinde 46 km² mevkilerinden geçilerek Çömüşük Sahrıncı mevkisindeki 2833 numaralı rasat noktasına vasıl alanların büyük bir kısmı devlet adına sınırlandırılmış ve hazine arazisi olarak kabul edilmiştir³⁸. Söz konusu çalışma, idari alanlarda yapılan çalışmalar kapsamında devlet adına bazı arazilerin sınırlandırıldığı ve bazı alanların hazine kapsamına alındığını ortaya çıkarmaktadır. Tabiiyle bu çalışmalar yapılırken başta mahkemeler olmak üzere Bakanlar Kurulu tarafından alınan kararların çok büyük bir etkisi bulunmaktadır.

1936 yılında ilçe yapılan Yeşilova'ya yeni yerler bağlandıkça ilçenin hudutlarında artışlar olmuş ve burası alan bakımından büyük ilçelerden birisi konumuna getirilmiştir. Bu doğrultuda 2 Haziran 1943 tarihinde Isparta vilâyetinin Keçiborlu nahiyesine bağlı Küçük Başmakçı köyü buradan alınarak Burdur Yeşilova kazasına bağlanmıştır³⁹. Bahsi geçen düzenlemeyle Yeşilova'nın sınırlarını genişlemesi dışında vilâyetlerin hudutları arasında da değişikliklerin yapılabildiği bir kez daha görülebilmektedir.

Teşkilat alanında gerçekleştirilen değişiklikler doğrultusunda 1930 ve 1940'lı yılların başında yapıldığı gibi 1944 yılında da Burdur ve Burdur'a komşu olan iller arasındaki hudutlarda bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu meyanda 6 Kasım 1944 tarihinde Isparta'nın Merkez kazasına bağlı olan Geyran köyü ile Burdur vilâyetinin Çeltikçi nahiyesinde yer alan Yazır köyleri arasında yeniden

³⁷ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:155.25.1.

³⁸ Resmi Gazete, 8 Ocak 1943, Sayı: 5259, s.4241.

³⁹ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:161.11.4; Resmi Gazete, 9 Haziran 1943, Sayı:5424, s.5261.

bir sınır düzenlemesi yapılmıştır⁴⁰. Bahsi geçen çalışma, birbirine komşu olan vilâyetler arasında idari birimlerin sınırlarında ihtiyaçlar ve Bakanlar Kurulu kararıyla sürekli olarak düzenlemeler olabileceğini göstermektedir.

Malum olduğu üzere Türkiye’de tek parti yönetiminin ilk dönemlerinde teşkilat alanında yapılan düzenlenmeler içerisinde bazı yerleşim yerlerinin belediye sınırlarına alınması yer almaktadır. Bu kapsamda, Burdur İline bağlı Yeşilova ilçesi sınırlarında yer alan Değirmen köyü 12 Mart 1945 tarihinde Danıştay Genel Kurulu’nun 45132/40 sayılı kararı ile belediye sınırlarına dâhil edilmiştir⁴¹. Böylece, daha önceleri Denizli il Özel İdaresi bünyesinde bulunan bir köy daha belediyeye dâhil edilmiştir. Bunun gibi daha çok sayıda düzenlemeler mevcuttur.

Bir vilâyete bağlı idari birimlerde değişiklik yapıldığı zaman ilçeler arasında ya da nahiyeler arasında birtakım sorunların ortaya çıktığı arşiv ve Resmi Gazete verilerinden çok açık bir biçimde görülebilmektedir. Bu bağlamda, Yeşilova ilçesine bağlı Güney köyüyle Denizli ili Acıpayam ilçesine bağlı Bademli köyü arasında bulunan Esenler Yaylası ile ilgili çok önemli bir anlaşmazlık ortaya çıkmıştır. Mahkemenin verdiği karar doğrultusunda idari birimler arasındaki anlaşmazlıklar giderilmiştir⁴². Bu durum, idari alanlarda düzenleme yapılırken çok sayıda etkenin dikkate alındığını göstermektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun 1945 yılı verilerine göre, Burdur’un 1940 yılında olduğu gibi yeniden 4 adet ilçesinin olduğu görülmektedir. Söz konusu tarihte Burdur Merkez, Bucak, Tefenni ve Yeşilova ilçelerinin hem coğrafi alanları hem de km² başına düşen kişi sayısında da değişiklikler olmuştur. 1940 yılında coğrafi alanı 1.616 km² coğrafi alana sahip ilçenin sahası 1945 yılında 1.908 km²’ye çıkmış ve km² başına 28’e yükselmiştir. Bucak ilçesinin de hem coğrafi alanında hem de km² başına düşen kişilerin sayılarında değişme olmamıştır. 1940 yılında olduğu gibi 1945’te de 1.075 km² alana sahip ilçede nüfus yoğunluğu açısından km²’ye 18 kişi düşmektedir. Tefenni ilçesinde de herhangi bir değişiklik yoktur. Buna göre 1945 yılında da Tefenni’de 3.444 km² coğrafi alanın mevcut olan kazada km²’ye 9 kişi düşmektedir. Son olarak Yeşilova ilçesinde de herhangi bir değişiklik olmamıştır. Yani, 1945’te de Yeşilova’nın sahip olduğu alan 1.700 km²’dir ve bu alana km² başına 14 kişi düşmektedir. 1945 yılında da Burdur’da bazı yerleşim birimlerinin isimlerinin değiştirildiği görülmektedir. İsimleri değiştirilen yerler arasında şu köyler yer almaktadır: Aziziye (Sarıtaş), Yakalar

⁴⁰ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:171.32.6.

⁴¹ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:174.9.8; Resmi Gazete, 24 Nisan 1945, Sayı: 5989, s.8542.

⁴² BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:174.24.16.

(Kuzyaka), Çamlık (Girmeği), Gündoğdu (Kuz), Elsazı (Hacıhüseyin), Kavuncu (Çamköy), Bayır (Bayındır), Gölcük (Yazır), Yayla (Ovacık), Çardak (Çiftlik) ve Doğanbaba (Mehmetörs)⁴³.

Bilindiği üzere, teşkilatlanmada değişiklikler yapılırken dikkate alınan en önemli etkenlerden birisi nüfus değişimleridir. Yani nüfusun artması ya da azalması idari yapıların statülerinin değişmesini etkilemektedir. Örneğin bir ilçe ya da bucağın yapıları tamamen değişebilir, bir nahiyenin nüfusu çok artarsa o nahiyeye ilçe olabilir; ya da bir ilçe daha küçük bir birim olan bucağa dönüşebilir. Bu kapsamda, 10 Şubat 1947 tarihinde Yeşilova ilçesine bağlı Yazır köyünün tüzelkişiliği kaldırılarak buranın bir mahalle halinde Büyükyaka köyüne bağlanması kararlaştırılmıştır⁴⁴. Söz konusu düzenlemenin sebebi Yazır köyünde nüfusun azalmasıdır. Bu nedenden dolayı burası, nüfusu daha fazla olan başka bir köyün sınırlarına dâhil edilmiştir.

Türkiye'de vilâyetlerin teşkilatlarında değişiklikler yapılırken dikkate alınan faktörlerden birisi de isim değişiklikleridir. Yukarıda örnekleriyle izah edildiği üzere, tek parti döneminde ulusallaşma politikaları bağlamında ülke genelinde çok sayıda idari birimin adı değiştirilmiştir⁴⁵. Bu doğrultuda Burdur ilinin bazı köylerinin idari bünye ve bağlılıklarında birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Örneğin Yeşilova ilçesine bağlı olan Kürt köyünün adı Kocapınar köyü olarak yeniden düzenlenmiştir⁴⁶.

İdari değişiklikler ve düzenlemelerle ilgili olarak yapılan çalışmalar doğrultusunda 27 Mayıs 1948 tarihinde Burdur ili Yeşilova ilçesinin sınırlarının dâhilinde yer alan Hayriye ve Söğüt isimli köyler Denizli ili Merkez ilçesine bağlı olan Honaz bucağının hudutlarına ilave edilmişlerdir⁴⁷. Coğrafi konum olarak Burdur ve Denizli illeri birbirilerine komşu vilâyetler olmalarından dolayı iki ilin sınırlarında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Yeşilova ve Honaz ilçeleri arasında yapılan düzenleme de bunlardan birisidir.

1945 yılından itibaren Burdur ilinde teşkilat alanında yapılan değişikliklerin içerisinde yeni mahallelerin oluşturulması önemli bir yer tutmaktadır. 21

⁴³ Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *1945 Genel Nüfus Sayımı*, Devlet Basımevi, İstanbul 1946, s.117-122.

⁴⁴ Resmi Gazete, 6 Mart 1942, Sayı:6549, s.11566.

⁴⁵ Harun Tunçel, Türkiye'de İsmi Değiştirilen Köyler, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2000) 2/10, s.27; Bilal Tunç, "Demokrat Parti Döneminde Kocaeli (1950-1960)", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya, 2015, s.70.

⁴⁶ Resmi Gazete, 24 Mart 1948, Sayı: 6865, s.13778.

⁴⁷ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:198.14.17; Resmi Gazete, 9 Haziran 1948, Sayı:6927, s.14510.

Haziran 1948 tarihinde Merkez ilçesi Sertaç bucağı Kozluca köyüne bağlı olan Erikli Mahallesi'nin statüsü tamamen yeniden düzenlenmiştir. Adı geçen tarihte Bakanlar Kurulu kararıyla Erikli Mahallesi, Kozluca köyünün sınırlarından alınarak Erikli köyü adıyla bağımsız bir köy haline getirilmiştir⁴⁸.

12 Kasım 1948 tarihinde Merkez ilçesine bağlanmak üzere Merkez ilçeye bağlı olan Belönü adlı yer bucak yapılmıştır. Yeni bucağın teşekkül ettirilmesiyle beraber aynı ilçeye bağlı Çeltik bucağından 6 adet köy Belönü bucağına bağlanmıştır. Bu kapsamda, Çeltik bucağından Belönü'ne bağlanan köyler şunlardır: Belönü, Başköy, Mamak, Dere, Yumrutaş, Hisar ve Yazar⁴⁹. Belönü adlı yeni bucağın oluşturulmasıyla birlikte Merkez ilçenin de nahiye sayısı 4'e çıkmıştır. Yukarıdaki kısımlarda ifade edildiği gibi vilâyetlerin teşkilat yapılanmaları kapsamında birbirine komşu yerler arasında ciddi düzenlemelerin yapıldığı ifade edilmişti. Arşiv belgesi verilerinde bu çalışmalar yapılırken bazen ciddi sorunların da olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu sorunlar umumiyetle mahkeme kararları ile çözülmektedir. Örneğin 3 Mart 1948 tarihinde Denizli'ye bağlı Karahöyükafsarı köyü ile Burdur ilinin Düden köyü arasındaki sınır ihtilafı ancak mahkemece çözüme kavuşturulabilmiştir⁵⁰. Aynı şekilde 30 Kasım 1948 tarihinde Denizli'ye ait Kalaklar köyü ile Burdur'un Horzum köyü arasındaki hudut sınırları yeniden tespit edilmiştir⁵¹. Söz konusu çalışmalarla vilâyetler arasındaki sınır ihtilafı ve hudut sorunları bir şekilde çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Burdur ili Merkez ve diğer ilçelerinde teşkilatlanma yapılması kapsamında 1950 yılında idari alanda az da olsa bazı düzenlemelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, 28 Mart 1950'de Yeşilova ilçesinin bir idari birimi olan Eğneş köyü Merkez kazası hudutlarına eklenmiştir⁵². Eğneş köyünün Merkez kazasına bağlanmasıyla birlikte Yeşilova ilçesinin bir köyü daha azalmıştır. Söz konusu düzenlemelere sonraki dönemlerde de devam edilmiştir.

Sonuç

Eskiçağlardan itibaren Anadolu coğrafyasının önemli yerleşimlerinden birisi durumunda olan Burdur'un idari yapısında çok ciddi değişiklik ve düzenlemeler yapılmıştır. Özellikle 1923 yılında yapılan vilâyetler düzenlemesiyle Türkiye'nin ilk illerinden birisi yapılan Burdur ilinin ilçe, bucak,

⁴⁸ Resmi Gazete, 21 Haziran 1948, Sayı: 6997, s.14214.

⁴⁹ Resmi Gazete, 18 Kasım 1948, Sayı: 7057, s.15138.

⁵⁰ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:197.7.6.

⁵¹ BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:202.11.35.

⁵² BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:23.11.18; Resmi Gazete, 6 Nisan 1950, Sayı: 7476, s.18273.

köy ve mahallerinin statülerinde dönemler içerisinde ihtiyaçlar doğrultusunda bazı düzenlemeler yapılmıştır. Tek parti iktidarında Burdur vilâyetinde İdari yapıdaki düzenlemeler ve çalışmalar doğrultusunda yeni bir ilçe ve bucak oluşturulmuş, bazı köyler bölümlere ayrılmış ve yeni mahalleler tesis edilmiştir. Bunun dışında Burdur iline komşu olan vilâyetler arasındaki hudutlarda da bazı yenilikler yapılmış ve mahkeme kararlarıyla iller arasındaki sınır ihtilafları da çözülmeye çalışılmıştır.

Tek parti döneminde Türkiye'nin ulusallaşma politikaları bağlamında ülke genelinde birçok yerleşim yerinin adları değiştirilmiş ve çoğuna yeni isimler verilmiştir. Ulusallaşma çalışmaları doğrultusunda Burdur'da yaklaşık 20 adet köyün ve mahallenin ismi tamamen değiştirilmiştir. Dönemle ilgili arşiv ve TÜİK verilerinden elde edilen bilgilere göre 1927 yılında 3 adet ilçe ve 10 adet nahiye bulunmaktayken; Burdur'da 1950 yılında 4 adet ilçe ve 13 adet nahiye olduğu görülmektedir. Ayrıca köy ve mahallerin de sayılarında çok önemli değişimler mevcuttur. Bu anlamda 1950 yılı itibarıyla Burdur genelinde toplamda 205 adet yerleşim yeri bulunmaktadır. 1927 yılına oranla 40 adet daha yeni yerleşim yeri oluşturulmuş ve adı geçen vilâyet yerleşim sayısı bakımından daha da büyümüştür.

Netice itibarıyla Akdeniz Bölgesi'nin alan ve nüfus bakımından mühim kentlerinden birisi olan Burdur ilinde 1923 yılından 1950'ye kadar hem ihtiyaçlar hem de hükümetlerin politikaları doğrultusunda teşkilatlanmanın yapısı üzerinde birtakım değişiklikler yapılmış ve uygulanmaya konulmuştur. Özellikle Burdur'un nüfus artışına bağlı olarak bazı köy ve mahallelerin de yapıları değişikliğe uğratılmış ve insanların yaşamlarını daha da kolaylaştırmak amacıyla farklı tarihlerde yeni düzenlemeler yapılmıştır. Böylece Cumhuriyet'in ilanından 1950'ye kadar geçen 27 yıllık tek parti iktidarında Burdur genelinde idari yapıların bazıları çok ciddi bir biçimde yeniden ele alınmıştır. Söz konusu çalışmalar, 1950'den sonra da devam etmiş ve bu çalışmalar günümüzde de devam etmektedir.

Kaynakça

Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (B.C.A.)

BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:1.4.5.

BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:7.34.20.

BCA, Fon Kodu: 30.18.1.1, Yer No:8.42.1.

BCA, Fon Kodu: 30.10.0.0, Yer No:82.536.17

BCA, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No:66.55.4.

BCA, Fon Kodu: 30.11.1.2, Yer No:105.22.20.

BCA, Fon Kodu: 30.18.1.2, Yer No:109.43.1

BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:64.38.9;
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:144.5.15;
 BCA, Fon Kodu: 30.10.0.0, Yer No:134.964.4;
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:151.4.4;
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:155.25.1.
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:161.11.4
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:171.32.6.
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:174.9.8
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:174.24.16.
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:198.14.17.
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:197.7.6.
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:202.11.35.
 BCA, Fon Kodu: 30.1.1.0, Yer No:23.11.18;

Resmi Gazeteler

Resmi Gazete, 12 Ocak 1931, Sayı: 1697, s.164.
 Resmi Gazete, 16 Şubat 1930, Sayı: 1425, s.8717.
 Resmi Gazete, 3 Temmuz 1934, Sayı: 2742, s.8740.
 Resmi Gazete, 28 Temmuz 1936, Sayı: 3367, s.7002-7003.
 Resmi Gazete, 25 Aralık 1936, Sayı: 3491, s.7461.
 Resmi Gazete, 26 Şubat 1941, Sayı: 4744, s.533.
 Resmi Gazete, 30 Ocak 1942, Sayı: 5020, s.5019.
 Resmi Gazete, 9 Şubat 1942, Sayı: 5028, s.2262.
 Resmi Gazete, 19 Mart 1942, Sayı: 5061, s.2482
 Resmi Gazete, 28 Nisan 1942, Sayı: 5094, s.2765.
 Resmi Gazete, 28 Nisan 1942, Sayı: 5094, s.2765.
 Resmi Gazete, 13 Temmuz 1942, Sayı: 5156, s.3334.
 Resmi Gazete, 8 Ocak 1943, Sayı: 5259, s.4241.
 Resmi Gazete, 9 Haziran 1943, Sayı:5424, s.5261.
 Resmi Gazete, 24 Nisan 1945, Sayı: 5989, s.8542.
 Resmi Gazete, 6 Mart 1942, Sayı:6549, s.11566.
 Resmi Gazete, 24 Mart 1948, Sayı: 6865, s.13778.
 Resmi Gazete, 9 Haziran 1948, Sayı:6927, s.14510.
 Resmi Gazete, 21 Haziran 1948, Sayı: 6997, s.14214.
 Resmi Gazete, 18 Kasım 1948, Sayı: 7057, s.15138.
 Resmi Gazete, 6 Nisan 1950, Sayı: 7476, s.18273.

Kitap ve Makaleler

Ahmad, Feroz, *Modern Türkiye'nin Oluşumu*, (Çev. Yavuz Alogan), 11. Basım, Kaynak Yayınları, İstanbul 2012.

Akyol, Ferhat, "Milli Mücadele Döneminde Burdur (1918-1922)", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Isparta 2015.

Candeğer, Ümmügülsüm, "1. Dünya Savaşı'ndan Cumhuriyet'in İlanına Burdur ve Çevresi ve İz Bırakanları", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara 2014.

Çavdar, Tefvik, *Türk Demokrasi Tarihi (1839-1950)*, İmge Kitabevi, Ankara 1989.

Çetin, Bayram, "Burdur Kent Coğrafyası", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum 2007.

Gönüllü, Ali Rıza, Milli Mücadele Döneminde Burdur (1919-1922), *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 27 (2010), ss.589-635.

Karpat, Kemal H., *Türk Demokrasi Tarihi*, (Çev. Emine Eroğlu), Timaş Yayınları, İstanbul 2010.

Kür, Hasan, "210 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Burdur Kazasının İdari, Sosyal ve Ekonomik Yapısı (H.1255-1261/M.1839-1845)" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Isparta 2008.

Ortaylı, İlber, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, 3. Baskı, Cedit Neşriyat, Ankara 2008.

Tunç, Bilal, Cumhuriyet Döneminde Ayaş İlçesinin İdari Yapısı ve Nüfusu, *İnsan ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7/2 (2018), ss.1423-1433.

Tunç, Bilal, "Demokrat Parti Döneminde Kocaeli (1950-1960)", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya 2015.

Tuncel, Metin, "Burdur" Maddesi, *İslam Ansiklopedisi (İSAM)*, c. VI, İstanbul 1992.

Tunçel, Harun, Türkiye'de İsmi Değiştirilen Köyler, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2000) 2/10, ss.23-34.

Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet Merkezi İstatistik Müdüriyeti Umumiyeti, *Türkiye Nüfusu Umum Nüfus Tahriri, 28 Teşrini Evvel 1927*, Türk Ocakları Merkez Heyeti Matbaası, Ankara 1928.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, 1935 Genel Nüfus Sayımı (Burdur Vilâyeti), Hüsniyat Basımevi İstanbul 1936.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *1940 Genel Nüfus Sayımı*, Devlet Basımevi, İstanbul 1941.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *1945 Genel Nüfus Sayımı*, Devlet Basımevi, İstanbul 1946.

Zürcher, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, (Çev. Yasemin Saner Gönen), İletişim Yayınları, İstanbul 2000.